

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนา

The Problem of Farmers Drying Rice on Public Roads

วีรพงศ์ อ่อนน้ำคำ¹

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2 ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000, ประเทศไทย
อีเมลติดต่อ: Weera1935@gmail.com

Weeraphong Onnamkham²

Faculty of Law, Ubon Ratchathani Rajabhat University
2 Ratchathani Road, Mueang, Ubon Ratchathani 34000, Thailand
Email: Weera1935@gmail.com

Received: March 9, 2024 Revised: July 13, 2024 Accepted: July 19, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนา โดยเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนาต่อไป

จากการศึกษาพบว่า การที่ชาวนานำข้าวมาตากบนถนนสาธารณะ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้ร่วมกันในชุมชน ความปลอดภัย และด้านการจราจรเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด การวางของหรือการตากสิ่งของไว้บนถนนหรือข้างทางอาจกลายเป็นสิ่งกีดขวางที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะในช่วงเวลากลางคืนหรือในพื้นที่ที่มีทัศนวิสัยไม่ดี อาจทำให้เกิดการชนหรืออุบัติเหตุที่ส่งผลกระทบร้ายแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอให้เห็นควรเพิ่มโทษใน (1) พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 71 (2) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 (3) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2435 มาตรา 57 และ (4) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 385 ให้สูงขึ้นทั้งโทษจำคุกและโทษปรับและหาพื้นที่สำหรับตากข้าว เพื่อเป็นการสร้างพื้นที่ทางเลือกให้ชาวนา ก็จะช่วยแก้ปัญหาชาวนานำข้าวมาตากบนถนนสาธารณะได้

คำสำคัญ: ตากข้าว; ถนนสาธารณะ; ชาวนา

¹ อาจารย์.

² Lecturer.

Abstract

This article aims to raise awareness among farmers who may have misconceptions about their right to dry rice on public roads. Roads should be used for transportation, but they are being used as private rice-drying spaces instead. Although laws have been established to regulate the use of public spaces, but the enforcement in some areas is still not strict enough, causing this issue to repeatedly arise.

The study found that when farmers dry rice on public roads, it has a significant impact on community living, safety, and traffic. The most noticeable effect is the obstruction caused by placing items or drying things on the road or roadside, which can lead to accidents. At night or in areas with poor visibility, these obstructions are capable of causing accidents that can inflict significant damage to both people and property. Therefore, the author proposes increasing penalties in (1) the Highway Act B.E. 2535, Section 71, (2) the Land Traffic Act B.E. 2522, Section 148, (3) the Cleanliness and Orderliness of the Country Act B.E. 2435, Section 57, and (4) the Penal Code, Section 385, by raising both imprisonment and fine penalties. Additionally, providing farmers with a specific area for drying rice will help solve the problem of drying rice on public roads.

Keywords: Drying rice; Public road; Farmer

1. บทนำ

การตากข้าวบนท้องถนนในสังคมไทยเป็นปัญหาที่พบได้ทั่วไปในหลายพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัย การจราจร สิ่งแวดล้อม และการอยู่ร่วมกันในชุมชน ปัญหานี้มักเริ่มต้นจากการที่ประชาชนในบางพื้นที่ขาดพื้นที่ส่วนตัวสำหรับการใช้งาน เช่น การตากพืชผลหรือวัตถุดิบทางการเกษตร รวมถึงการขาดความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้พื้นที่สาธารณะในลักษณะนี้ การตากข้าวบนถนนมักทำให้พื้นที่ไม่เป็นระเบียบ ส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพของชุมชนสะท้อนถึงการที่พื้นที่สาธารณะที่ไม่เหมาะสม พื้นถนนควรเป็นพื้นที่สำหรับการสัญจรแต่กลับถูกใช้เป็นที่สำหรับการทำกิจกรรมส่วนตัว ทั้งนี้การออกกฎหมายมาควบคุมเรื่องการใช้พื้นที่สาธารณะ แต่การบังคับใช้ในบางพื้นที่ยังไม่เข้มงวดเพียงพอ ทำให้ปัญหานี้ยังคงเกิดขึ้นซ้ำ ๆ นอกจากนี้ พื้นที่ถนนที่แคบลงเพราะการตากข้าวอาจทำให้เกิดการจราจรติดขัด หรือในบางกรณีอาจทำให้ผู้ใช้ถนนต้องเบี่ยงเบนเส้นทางอย่างกะทันหัน ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เช่น ชาวานำข้าวเปลือกมาตากบนถนน กินพื้นที่กว่าครึ่งถนน เป็นระยะทางยาวหลายกิโลเมตร เป็นต้น ซึ่งผลกระทบด้านความปลอดภัยเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด การวางของ หรือการตากสิ่งของไว้บนถนน หรือข้างทางอาจกลายเป็นสิ่งกีดขวางที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะในช่วงเวลากลางคืนหรือในพื้นที่ที่มีทัศนวิสัยไม่ดี การที่ผู้ขับขี่ต้องหลบ

สิ่งของเหล่านี้ อาจทำให้เกิดการชนหรืออุบัติเหตุที่ส่งผลร้ายแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ เช่น ชับรถพุ่งชนกองข้าวเปลือกที่ตากบนถนนเป็นเหตุให้ผู้ขับขี่เสียชีวิต เหตุเกิดที่จังหวัดบุรีรัมย์³, ชับกระบะหักหลบกองข้าวเปลือกบนถนน ชนรถคันอื่นอีก 3 คัน ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 1 ราย บาดเจ็บ 3 ราย เหตุเกิดที่จังหวัดนครราชสีมา⁴

ปัจจุบันกฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนา ได้แก่ 1) พระราชบัญญัติ ทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 38 ห้ามไม่ให้มีการวาง หรือกองสิ่งใดในเขตทางหลวงในลักษณะที่เป็นการกีดขวาง หรืออาจเป็นอันตรายแก่ยานพาหนะ⁵ ผู้ที่ฝ่าฝืนจะได้รับโทษตามมาตรา 71 ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 3 ปี หรือปรับ ไม่เกิน 6 หมื่นบาท ซึ่งจุดมุ่งหมายของกฎหมายนี้ มุ่งคำนึงถึงความปลอดภัยแก่ผู้ขับขี่ยานพาหนะบนทางหลวง⁶ 2) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 114 ห้ามไม่ให้มีการวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกระทำด้วยประการใดในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร⁷ สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนจะได้รับโทษตามมาตรา 148 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท ซึ่งจุดมุ่งหมายของกฎหมายนี้ มุ่งคำนึงถึงการใช้รถใช้ถนนได้อย่างปลอดภัยและมีการป้องกันการกระทำผิดที่เกิดขึ้นบนท้องถนน⁸, 3) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2435 มาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วางหรือกองวัตถุใด ๆ บนถนน สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนจะได้รับโทษตามมาตรา 57 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท⁹ ซึ่งจุดมุ่งหมายของกฎหมายนี้ มุ่งคำนึงถึงความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ให้มีความปลอดภัยและป้องกันการกระทำผิดและ 4) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 ผู้ใดกระทำโดยประมาท และกระทำเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท¹¹, มาตรา 300 ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹², มาตรา 385 ผู้ใดกีดขวางทางสาธารณะจนอาจเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัย หรือความสะดวกในการจราจรโดยวาง หรือทอดทิ้งสิ่งของหรือกระทำด้วยประการอื่นใดถ้า

³ ไทยรัฐ ออนไลน์, “อุทาหรณ์ หมูมขี้จยย.ชนกองข้าวตากบนถนนดับ,” แก๊ซครั้งล่าสุด 2566, สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2567, https://www.thairath.co.th/tv/program/khao_chao_hua_khiew_sao_athit/771407/

⁴ โพสต์, “สดตกระบะหักหลบกองข้าวเปลือกที่ตากบนถนนชนประสานงาดับ,” แก๊ซครั้งล่าสุด 2562, สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2567, <https://www.posttoday.com/politics/605969/>

⁵ พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535, มาตรา 38, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 109 ตอนที่ 52 (18 เมษายน 2535): 8-9.

⁶ พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535, มาตรา 71, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 109 ตอนที่ 52 (18 เมษายน 2535): 18.

⁷ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522, มาตรา 114, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 96 ตอนที่ 8/ฉบับพิเศษ หน้า 1 (29 มกราคม 2522): 28.

⁸ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522, มาตรา 148, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 96 ตอนที่ 8/ฉบับพิเศษ หน้า 1 (29 มกราคม 2522): 36.

⁹ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2435, มาตรา 19, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 109 ตอนที่ 15/หน้า 28 (28 กุมภาพันธ์ 2535): 6.

¹⁰ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2435, มาตรา 57, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 109 ตอนที่ 15/หน้า 28 (28 กุมภาพันธ์ 2535): 14.

¹¹ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 291, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 73 ตอนที่ 95/ฉบับพิเศษ หน้า 1 (15 พฤศจิกายน 2499): 78.

¹² ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 300, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 73 ตอนที่ 95/ฉบับพิเศษ หน้า 1 (15 พฤศจิกายน 2499): 79-80.

การกระทำนั้นเป็นการกระทำโดยไม่จำเป็นต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท¹³ และมาตรา 390 ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ¹⁴ แต่จากข้อมูลที่ยูเอชเอได้นำเสนอมา ยังไม่สามารถแก้ปัญหาการตกข่าวบนถนนสาธารณะ ของชาวนาได้ไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกฎหมายข้างต้น ที่ต้องการกำหนดว่าการกระทำใดถือเป็นอาชญากรรมและจะลงโทษผู้ที่ก่ออาชญากรรมเหล่านั้นอย่างไร

จากความมุ่งหมายที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมายการตกข่าวของประเทศไทยก็เพื่อทดแทนความผิดและยับยั้งป้องกันปัญหาอาชญากรรม รูปแบบกำหนดโทษจึงมุ่งเน้นตามหลักทฤษฎีการลงโทษ ที่สำคัญอยู่ 2 ทฤษฎี คือ 1) ทฤษฎีคือการข่มขู่หรือยับยั้ง (Deterrence) เพื่อการยับยั้งมิให้บุคคลอื่นถือเอาเป็นเยี่ยงอย่าง โดยการกระทำผิดเช่นเดียวกับผู้ที่ถูกลงโทษ ในทางกฎหมายถือว่าบุคคลปกติต้องรู้จักกฎหมาย และเชื่อว่าเมื่อผู้ประพฤติฝ่าฝืนกฎหมายถูกลงโทษรุนแรงมากขึ้นเท่าใด ก็จะยิ่งส่งผลที่จะยับยั้งหรือข่มขู่ผู้อื่น มิให้กระทำผิดขึ้นอีก หากบุคคลใดก็ตามจะกระทำความผิดอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันจะเกิดความยับยั้งชั่งใจ เนื่องจากได้เห็นตัวอย่างของผู้ที่ถูกลงโทษมาก่อนแล้ว และ 2) ทฤษฎีการแก้แค้นทดแทน (Retribution) เล็งเห็นว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมชั่วร้ายควรถูกลงโทษและควรได้รับการลงโทษตอบแทนอย่างเหมาะสม แม้จะไม่ถึงขนาดตอบแทนอย่างเดียวกับที่ผู้กระทำความผิดทำก็ตาม เพราะความต้องการแก้แค้นซึ่งฝังอยู่ในจิตใจของมนุษย์ ที่เป็นสามัญสำนึกในเรื่องความเป็นธรรม นักกฎหมายบางคนกล่าวว่าการแก้แค้นหรือตอบแทนความผิด แม้จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใด แต่ก็ยังเป็นการผดุงความยุติธรรมโดยนัยนี้กฎหมายไม่เพียงแต่มีผลในทางปฏิบัติเท่านั้นแต่ถือเป็นสัญลักษณ์ของสังคมเป็นการแสดงออกของศีลธรรมและหมายความว่า “ผู้กระทำความผิดซึ่งมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนต้องถูกลงโทษ”¹⁵

แนวคิดในการกำหนดโทษให้หนักขึ้นมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรม สภาพสังคม และสถานภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับที่มาแห่งปรัชญาการลงโทษกล่าวคือการลงโทษไม่ว่าจะเป็นไปในทิศทางใดย่อมมีส่วนสัมพันธ์กับสภาวะแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ชาติภูมิวัฒนธรรมและค่านิยมหลากหลายสมัยเป็นการจำเพาะและความรุนแรงของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีส่วนช่วยกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมหรือก่อดมตีมหาชนในอันที่จะใช้มาตรการลงโทษแก่อาชญากรโดยวิธีการที่เด็ดขาดและรุนแรงอันเป็นสัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อบรรณนิยมประเพณี ค่านิยม และศีลธรรมอันดีในสังคมนั้น ๆ¹⁶

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงมุ่งศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตกข่าวบนถนนสาธารณะของชาวนา โดยวิเคราะห์กับแนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษและกฎหมายเกี่ยวกับการตกข่าวของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเพิ่มโทษให้สูงขึ้น เพื่อให้เป็นที่ล้าบจำและเกรงกลัวต่อกฎหมายที่เกี่ยวกับการตกข่าวบนถนนสาธารณะ รวมถึงหามาตรการอื่นๆ ที่มีใช้การลงโทษเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

¹³ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 385, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 73 ตอนที่ 95/ฉบับพิเศษ หน้า 1 (15 พฤศจิกายน 2499): 102.

¹⁴ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 390, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 73 ตอนที่ 95/ฉบับพิเศษ หน้า 1 (15 พฤศจิกายน 2499): 103.

¹⁵ ประธาน วัฒนวานิชย์, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาญาวิทยา* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายพรึก, 2546), 52-53.

¹⁶ ประเสริฐ เมฆมณี, *หลักทฤษฎีอาญา* (กรุงเทพฯ: บริพัตรการพิมพ์, 2523), 71-72.

2. กฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวของประเทศไทยและต่างประเทศ

จากการศึกษาเรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนา พบว่ามีแนวคิดทางกฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวของประเทศไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 กฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวของประเทศไทย

2.1.1 ประมวลกฎหมายอาญา

การตากข้าวของชาวนาบนถนนโดยมีการนำผ้าไปไถล่อนมากาง เพื่อตากข้าวซึ่งหากรถไปเหยียบอาจลื่นหรือผ้าเข้าไปเกี่ยวล้อรถ หรือมีการวางท่อนไม้ตอกตะปูทับกองข้าว หรือนำแผ่นสังกะสีมาปิดคลุมกองข้าวในตอนกลางคืนบนถนนสาธารณะ ซึ่งการกระทำดังกล่าวมีลักษณะเป็นการกระทำโดยประมาท กล่าวคือ เป็นการกระทำที่ชาวนามีได้ใช้ความระมัดระวัง หากการกระทำดังกล่าวทำให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย หรือได้รับอันตรายสาหัสทั้ง ๆ ที่สามารถใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ ในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ แต่ชาวนากลับไม่คำนึงถึงอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ จึงอาจต้องรับผิดตามมาตรา 291 ผู้ใดกระทำโดยประมาทและการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาทและมาตรา 300 ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ รวมถึงมาตรา 390 ผู้ใดกระทำโดยประมาทและการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การกระทำโดยประมาทในทางอาญา มีหลายพฤติการณ์ซึ่งในที่นี้หมายถึงการที่ชาวนานำข้าวเปลือกมาตากบนถนนสาธารณะและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งกฎหมายที่ใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดในปัจจุบันอาจไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว อีกทั้งการตากข้าวบนถนนสาธารณะอาจทำให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้อื่น ตามมาตรา 385 ผู้ใดกีดขวางทางสาธารณะจนอาจเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัย หรือความสะดวกในการจราจร โดยวางหรือทอดทิ้งสิ่งของหรือกระทำด้วยประการอันใดถ้าการกระทำนั้นเป็นการกระทำโดยไม่จำเป็น ต้องรับโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท อีกด้วย

2.1.2 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

การวางของหรือการตากสิ่งของไว้บนถนนหรือข้างทางอาจกลายเป็นสิ่งกีดขวางที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุโดยเฉพาะในช่วงเวลากลางคืนหรือในพื้นที่ที่มีทัศนวิสัยไม่ดี การที่ผู้ขับขี่ต้องหลบสิ่งของเหล่านี้อาจทำให้เกิดการชนหรืออุบัติเหตุที่ส่งผลร้ายแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ ซึ่งถือเป็นการขัดต่อวัตถุประสงค์ที่ภาครัฐต้องการควบคุมผู้ใช้นถนนให้ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อสงวนไว้ซึ่งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลที่ต้องสัญจร ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามถือเป็นความผิดตาม มาตรา 114 ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้ จะต้องรับโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาทตามมาตรา 148

2.1.3 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

การตากข้าวบนถนนมักทำให้พื้นที่ดูไม่เป็นระเบียบ ส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพของชุมชน สะท้อนถึงการใช้พื้นที่สาธารณะที่ไม่เหมาะสม พื้นที่บนถนนควรเป็นพื้นที่สำหรับการสัญจร แต่กลับถูกใช้เป็นที่สำหรับการทำกิจกรรมส่วนตัวแทน อาทิเช่น ชาวนานำข้าวเปลือกมาตากบนถนน กินพื้นที่กว่าครึ่งถนน เป็นระยะ

ทางยาวหลายกิโลเมตร เป็นต้น หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามถือเป็นความผิดมาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง หรือ กองวัตถุใด ๆ บนถนน เว้นแต่เป็นการกระทำในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศ กำหนดด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้จะต้องรับโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตามมาตรา 19 จุดมุ่งหมายของกฎหมายนี้ มุ่งคำนึงถึงความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ให้มีความปลอดภัยและป้องกันการกระทำผิด

2.1.4 พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535

การตากข้าวบนถนนทำให้พื้นที่ถนนแคบลงอาจส่งผลให้เกิดการจราจรติดขัด หรือในบางกรณี อาจทำให้ผู้ใช้ถนนต้องเบี่ยงเบนเส้นทางอย่างกะทันหัน ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะในช่วง เวลากลางวันหรือในพื้นที่ที่มีทัศนวิสัยไม่ดี ยิ่งเกิดความเสี่ยงมากยิ่งขึ้น อาทิเช่น ชาวอนานำข้าวเปลือกมาตากบนถนน กินพื้นที่กว่าครึ่งถนนเป็นระยะทางยาวหลายกิโลเมตร หรือชาวอนาเข้ากองและตากไว้บนถนนช่วงกลางดึกเต็ม 1 ช่องการจราจร ส่งผลให้มีผู้ใช้รถจักรยานยนต์พุ่งชนกองข้าวจนได้รับบาดเจ็บ เนื่องจากถนนสายดังกล่าวไม่มีไฟส่องสว่างประกอบกับจุดที่ชาวอนานำข้าวเปลือกมาตาก ไม่มีการติดตั้งสัญญาณไฟหรือป้ายเตือน เป็นต้น การกระทำ ดังกล่าวของชาวอนาถือเป็นความผิดตามมาตรา 38 วรรคแรก ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง แฉวน วางหรือกองสิ่งใดในเขต ทางหลวงในลักษณะที่เป็นการกีดขวางหรืออาจเป็นอันตรายแก่ยานพาหนะ หรือความไม่สะดวกแก่ยานทาง หาก ผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 71 ซึ่งมี จุดมุ่งหมายที่มุ่งคำนึงถึงความปลอดภัยแก่ผู้ขับขี่ยานพาหนะบนทางหลวงนั่นเอง

2.2 กฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวของประเทศประเทศในต่างประเทศ

2.2.1 กฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวของประเทศอินเดีย

การใช้พื้นที่สาธารณะสำหรับการเกษตร เช่น การตากข้าว มักถูกควบคุมโดยกฎหมาย เทศบาลหรือหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยและการไม่กีดขวางการจราจร ในประเทศอินเดีย การตากข้าวบนถนนเป็นปัญหาที่พบได้ในบางพื้นที่ชนบท ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อการจราจรและผู้ใช้ถนน แม้ว่าจะไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ห้ามการตากข้าวบนถนนโดยตรง แต่การกระทำดังกล่าวอาจละเมิดกฎหมายจราจร และกฎหมายเกี่ยวกับการใช้พื้นที่สาธารณะทั่วไป ดังเช่นพระราชบัญญัติยานยนต์ ค.ศ. 1988 มาตรา 201 โทษสำหรับการกีดขวางการไหลของการจราจรอิสระ (1) ผู้ใดที่จอดยานพาหนะที่เสียหายในที่สาธารณะในลักษณะ ที่ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการไหลของการจราจร จะต้องรับโทษปรับสูงสุดไม่เกินห้าสิบลูปีต่อชั่วโมง ตรีบาทเท่าที่ ยานพาหนะนั้นยังคงอยู่ในตำแหน่งดังกล่าว¹⁷ และประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย ค.ศ.1860 ได้กล่าวถึงข้อห้าม ในวรรคแรกของมาตรา 283¹⁸ การกระทำในลักษณะที่จะทำให้เกิดอันตรายหรือการกีดขวางทางสาธารณะหรือ เส้นทางทางการเดินทางเรือ หากฝ่าฝืนย่อมต้องรับโทษตามวรรคสองของมาตรา 283ที่ว่าผู้ใดทำการใด ๆ หรือไม่ ดำเนินการจัดการกับทรัพย์สินที่ตนครอบครองหรือรับผิดชอบ ซึ่งก่อให้เกิดอันตราย การกีดขวาง หรือความเสียหาย แก่บุคคลในทางสาธารณะ หรือเส้นทางทางการเดินทางเรือสาธารณะจะต้องได้รับโทษปรับไม่เกินสองร้อยรูปี

¹⁷ India Code, "THE MOTOR VEHICLES ACT 1988: Sections 201," last modified October 22, 2018, accessed May 5, 2024, <https://www.indiacode.nic.in/bitstream/123456789/9460/1/a1988-59.pdf/>

¹⁸ India Code, "The Indian Penal Code 1860: Sections 283," last modified June 4, 2018, accessed May 17, 2024, <https://www.indiacode.nic.in/bitstream/123456789/4219/1/THE-INDIAN-PENAL-CODE-1860.pdf/>

2.2.2 กฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวของประเทศฟิลิปปินส์

การตากข้าวบนถนนในประเทศฟิลิปปินส์ไม่สามารถที่จะกระทำได้ เพราะถือว่าเป็นการกีดขวางทางเดินหรือมีลักษณะเป็นการกระทำต่อประโยชน์ส่วนตัวเป็น ถือเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติทางหลวงฟิลิปปินส์ฉบับแก้ไข มาตรา 23 การยึดครอง หรือการใช้สิทธิในทางเดินสาธารณะ การเปลี่ยนแปลงส่วนหนึ่งของถนนสาธารณะ สะพาน ท่าจอดเรือ หรือทางเดินเพื่อใช้ในกิจกรรมส่วนตัว หรือการกีดขวางทางเดิน หรือการใช้ชายหาดสำหรับการชลประทานหรือวัตถุประสงค์ส่วนตัวเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและบุคคลที่กระทำความผิดดังกล่าวจะต้องได้รับโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันเปโซ หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน¹⁹

3. เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนาระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศ

จากการศึกษาเรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนา สามารถเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนาระหว่างประเทศไทย และต่างประเทศดังต่อไปนี้

3.1 มาตรการป้องกันเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนา

3.1.1 ในกฎหมายไทยก็ได้กำหนดมาตรการป้องกันการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนาที่เป็นข้อห้าม หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามถือเป็นความผิดตามกฎหมายดังนี้ (1) ประมวลกฎหมายอาญา หากชาวนาตากข้าวมีลักษณะที่เป็นการประมาทเลินเล่อไม่ใช้ความระมัดระวัง จนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตายหรือได้รับอันตรายสาหัส หรือเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ รวมถึงผู้ใด กีดขวางทางสาธารณะจนอาจเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัย หรือความสะดวกในการจราจร ถือว่ามีความผิดตามมาตรา 291, มาตรา 300, มาตรา 390 และมาตรา 385 (2) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 หากชาวนาวางของ หรือการตากข้าวไว้บนถนนหรือข้างทาง จนอาจกลายเป็นสิ่งกีดขวางที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ความผิดตามมาตรา 114 (3) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ห้ามมิให้ชาวนาตั้ง วาง หรือกองวัตถุใด ๆ บนถนนหากฝ่าฝืนเป็นความผิดตามมาตรา 19 (4) พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 38 วรรคแรกกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง แขนง วางหรือกองสิ่งใดในเขตทางหลวงในลักษณะที่เป็นการกีดขวางหรืออาจเป็นอันตรายแก่ยานพาหนะ หรือความไม่สะดวกแก่งานทาง หากผู้ใดฝ่าฝืนถือว่ามีความผิด

จะเห็นได้ว่า กฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของไทยเป็นบทบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่มุ่งยับยั้งมิให้บุคคลอื่นถือเอาเป็นเยี่ยงอย่างโดยการกระทำผิดเช่นเดียวกับผู้ที่ถูกลงโทษสอดคล้องกับทฤษฎีการข่มขู่หรือยับยั้ง (Deterrence) ในทางกฎหมายถือว่าบุคคลปกติต้องรู้จักกฎหมายและเชื่อว่า เมื่อผู้ฝ่าฝืนกฎหมายจะต้องถูกลงโทษรุนแรงมากขึ้นเท่าใด ก็จะมีผลที่จะยับยั้งหรือข่มขู่ผู้อื่นมิให้กระทำผิดขึ้นอีก หากบุคคลใดก็ตามจะกระทำความผิดอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันจะเกิดความยับยั้งชั่งใจ เนื่องจากได้เห็นตัวอย่างของผู้ที่ถูกลงโทษมาก่อนแล้ว

¹⁹ Republicact.com, "Revised Philippine Highway Act Section 23," last modified October 5, 1972, accessed April 1, 2024, <https://www.republicact.com/docs/statute/11343/pd-17-revised-philippine-highway-act/>

3.1.2 ในกฎหมายของประเทศอินเดีย ก็ได้กำหนดมาตรการป้องกันเหตุอันตรายหรือการ กีดขวางทางสาธารณะ แม้ว่าไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ห้ามการตากข้าวบนถนนโดยตรง แต่การกระทำดังกล่าวอาจละเมิดกฎหมายจราจรและกฎหมายเกี่ยวกับการใช้พื้นที่สาธารณะทั่วไปถือเป็นความผิดตามกฎหมาย ดังเช่น (1) พระราชบัญญัติยานยนต์ ค.ศ. 1988 มาตรา 201 อนุ (1) ผู้ใดที่จอดยานพาหนะที่เสียหายในที่สาธารณะในลักษณะที่ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการไหลของการจราจรถือเป็นความผิดตามกฎหมายดังนี้ (2) ประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย ค.ศ.1860 ได้กล่าวถึงข้อห้ามในวรรคแรกของมาตรา 283 การกระทำในลักษณะที่จะทำให้เกิดอันตรายหรือการกีดขวางทางสาธารณะถือเป็นความผิดตามกฎหมายนี้

3.1.3 ในกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์ ก็ได้กำหนดมาตรการป้องกันการตากข้าวบนถนนถือเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติทางหลวงฟิลิปปินส์ฉบับแก้ไข ที่ห้ามยึดครองหรือการใช้สิทธิ ในทางเดินสาธารณะ การเปลี่ยนแปลงส่วนหนึ่งของถนนสาธารณะเพื่อใช้ในกิจกรรมส่วนตัว เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายของมาตรา 23

3.2 มาตรการลงโทษเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชวา

3.2.1 ในกฎหมายไทยก็ได้กำหนดมาตรการลงโทษต่อผู้ที่ตากข้าวบนถนนสาธารณะของชวาที่เป็นข้อห้ามไว้ในกฎหมายหลายฉบับ อันเป็นการสอดคล้องกับทฤษฎีการแก้แค้นทดแทน (Retribution) ที่มองว่าผู้กระทำความผิดซึ่งมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนต้องถูกลงโทษ อาทิเช่น (1) ประมวลกฎหมายอาญาคriminal law หากการตากข้าวของชวามีลักษณะที่เป็นการประมาทเลินเล่อ จนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตายต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือได้รับอันตรายสาหัสต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 300 หรือเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กาย หรือจิตใจต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 390 รวมถึงผู้ใดกีดขวางทางสาธารณะจนอาจเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัยหรือความสะดวกในการจราจรต้องรับโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามมาตรา 385 (2) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 หากชวานาวางของหรือการตากข้าวไว้บนถนน หรือข้างทางจนอาจกลายเป็นสิ่งกีดขวางที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจะต้องรับโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท ตามมาตรา 148 (3) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ห้ามมิให้ชวานาตั้ง วาง หรือกองวัตถุใด ๆ บนถนนหากฝ่าฝืน จะต้องรับโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นตามมาตรา 19 (4) พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 หากชวานา วางหรือกองสิ่งใดในเขตทางหลวงในลักษณะที่เป็นการกีดขวางหรืออาจเป็นอันตรายแก่ยานพาหนะ หรือความไม่สะดวกแก่งานทาง จะต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 71

3.2.2 ในกฎหมายของประเทศอินเดียก็ได้กำหนดมาตรการลงโทษต่อผู้ที่กีดขวางทางสาธารณะหากมีผู้ล่วงละเมิดกฎหมายจราจรและกฎหมายเกี่ยวกับการใช้พื้นที่สาธารณะทั่วไปถือเป็นความผิด ตามกฎหมาย ดังเช่น (1) พระราชบัญญัติยานยนต์ ค.ศ. 1988 มาตรา 201 อนุ (1) ผู้ใดที่จอดยานพาหนะที่เสียหายในที่สาธารณะในลักษณะที่ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการไหลของการจราจรถือจะต้องรับโทษปรับสูงสุดไม่เกินห้าสิบลูปีต่อชั่วโมงตราบเท่าที่ยานพาหนะนั้นยังคงอยู่ในตำแหน่งดังกล่าว (2) ประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย ค.ศ.1860 ได้กล่าวถึงข้อห้ามในการกระทำในลักษณะที่จะทำให้เกิดอันตราย หรือการกีดขวางทางสาธารณะ ผู้ที่ฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับไม่เกินสองร้อยรูปี ตามมาตรา 283 วรรคสอง

3.2.3 ในกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์ได้กำหนดมาตรการลงโทษต่อผู้ที่ตากข้าวบนถนนตามพระราชบัญญัติทางหลวงฟิลิปปินส์ฉบับแก้ไขที่ห้ามยึดครองหรือการใช้สิทธิในทางเดินสาธารณะ การเปลี่ยนแปลงส่วนหนึ่งของถนนสาธารณะ เพื่อใช้ในกิจกรรมส่วนตัวเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายผู้ที่ฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันเปโซหรือมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ตามมาตรา 23

4. แนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนา

4.1 แก้ไขโดยปรับปรุงกฎหมาย

การตากข้าวบนท้องถนนในสังคมไทยถือเป็นปัญหาที่พบได้ทั่วไปในหลายพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัย การจราจร สิ่งแวดล้อม และการอยู่ร่วมกันในชุมชน ปัญหานี้มักเริ่มต้นจากการที่ประชาชนในบางพื้นที่ขาดพื้นที่ส่วนตัวสำหรับการใช้งาน เช่น การตากพืชผลหรือวัตถุดิบทางการเกษตร รวมถึงการขาดความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้พื้นที่สาธารณะ ในลักษณะนี้ การตากข้าวบนถนนมักทำให้พื้นที่ที่ไม่เป็นระเบียบ ส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพของชุมชนสะท้อนถึงการในพื้นที่สาธารณะที่ไม่เหมาะสม พื้นที่บนถนนควรเป็นพื้นที่สำหรับการสัญจร แต่กลับถูกใช้เป็นที่สำหรับการทำกิจกรรมส่วนตัวแทน ทั้งที่มีการออกกฎหมายมาควบคุมเรื่องการใช้พื้นที่สาธารณะ แต่การบังคับใช้ในบางพื้นที่ยังไม่เข้มงวดเพียงพอ ทำให้ปัญหานี้ยังคงเกิดขึ้นซ้ำ ๆ นอกจากนี้ พื้นที่ถนนที่แคบลงเพราะการตากของอาจทำให้เกิดการจราจรติดขัด หรือในบางกรณี อาจทำให้ผู้ใช้ถนนต้องเบี่ยงเบนเส้นทางอย่างกะทันหัน ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ อาทิเช่น ชาวนานำข้าวเปลือกมาตากบนถนนกินพื้นที่กว่าครึ่งถนน เป็นระยะทางยาวหลายกิโลเมตร เป็นต้น

ผลกระทบด้านความปลอดภัยเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด การวางของหรือการตากสิ่งของ ไว้บนถนนหรือข้างทางอาจกลายเป็นสิ่งกีดขวางที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุโดยเฉพาะในช่วงเวลากลางคืน หรือในพื้นที่ที่มีทัศนวิสัยไม่ดี การที่ผู้ขับขี่ต้องหลบสิ่งของเหล่านี้ อาจทำให้เกิดการชนหรืออุบัติเหตุที่ส่งผลร้ายแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ อาทิเช่น ชับรถพุ่งชนกองข้าวเปลือกที่ตากบนถนน เหตุเกิดที่จังหวัดบุรีรัมย์, ชับกระบะหักหลบกองข้าวเปลือกบนถนน นครอื่น 3 คัน ดับ 1 ราย เจ็บ 3 ราย เหตุเกิดที่จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น

หากพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดโทษต่อผู้ที่กีดขวางทางสาธารณะของประเทศไทย อาทิเช่น (1) ประมวลกฎหมายอาญา หากการตากข้าวของชาวนามีลักษณะที่เป็นการประมาทเลินเล่อ จนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตายต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาทหรือได้รับอันตรายสาหัสต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 300 หรือเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 390 รวมถึงผู้ใดกีดขวางทางสาธารณะจนอาจเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัย หรือความสะดวกในการจราจรต้องรับโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามมาตรา 385 (2) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 หากชาวนาวางของหรือการตากข้าวไว้บนถนนหรือข้างทาง จนอาจกลายเป็นสิ่งกีดขวางที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ จะต้องรับโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาทตามมาตรา 148 (3) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ห้ามมิให้ชาวนาตั้ง วาง หรือกองวัตถุใด ๆ บนถนนหากฝ่าฝืนจะต้องรับโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่น ตามมาตรา 19 (4) พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 หากชาวนาวางหรือกองสิ่งใดในเขตทางหลวงในลักษณะที่เป็นการกีดขวางหรืออาจเป็นอันตรายแก่ยานพาหนะ หรือความไม่สะดวกแก่ทาง จะต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 71

ส่วนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดโทษต่อผู้ที่กีดขวางทางสาธารณะของประเทศอินเดีย หากมีผู้ล่วงละเมิดกฎหมายจราจรและกฎหมายเกี่ยวกับการใช้พื้นที่สาธารณะทั่วไปถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติยานยนต์ ค.ศ. 1988 มาตรา 201 อนุ (1) ผู้ใดที่จอดยานพาหนะที่เสียหายในที่สาธารณะในลักษณะที่ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการไหลของการจราจรจะต้องรับโทษปรับสูงสุดไม่เกินห้าสิบบรูปีต่อชั่วโมง トラบเท่าที่ ยานพาหนะนั้นยังคงอยู่ในตำแหน่งดังกล่าว และประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย ค.ศ.1860 ได้กล่าวถึงข้อห้ามในการกระทำในลักษณะที่จะทำให้กีดขวางทางสาธารณะผู้ที่ฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษปรับไม่เกินสองร้อยรูปี ตามมาตรา 283 วรรคสอง

รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดโทษต่อผู้ที่กีดขวางทางสาธารณะของประเทศฟิลิปปินส์ ตามพระราชบัญญัติทางหลวงฟิลิปปินส์ฉบับแก้ไข ที่ห้ามยึดครองหรือการใช้สิทธิในทางเดินสาธารณะ การเปลี่ยนแปลงส่วนหนึ่งของถนนสาธารณะเพื่อใช้ในกิจกรรมส่วนตัวเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายผู้ที่ฝ่าฝืน จะต้องได้รับโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันเปโซหรือมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ตามมาตรา 23

จะเห็นได้ว่าประเทศอินเดียและฟิลิปปินส์ มีการกำหนดอัตราโทษต่อผู้ที่กีดขวางทางสาธารณะไว้ เช่นเดียวกับประเทศไทยย่อมเห็นได้ว่า ทุกสังคมยอมรับว่าเป็นการกระทำที่ต้องห้ามและขัดต่อความรู้สึกทางศีลธรรมของคนในสังคม จากปัญหาที่ขานนำเข้ามาตากบนถนนสาธารณะเป็นจำนวนมาก และผลกระทบต่อทัศนวิสัยในการขับขี่ ผู้ใช้รถใช้ถนนมองไม่เห็น จนเกิดอุบัติเหตุมีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเพิ่มในแต่ละปี จากข้อเท็จจริง ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวในข้างต้นแล้ว เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับประเทศไทยจึงควรเพิ่มโทษให้หนักขึ้น เพราะอัตราโทษเดิมไม่สามารถที่จะยับยั้งการกระทำผิดที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในปัจจุบันและมิได้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการกำหนดโทษในทางอาญาที่จะคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัยจากการที่ขานนำเข้ามาตากบนถนนสาธารณะ

4.2 แก้ไขโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การแก้ไขปัญหาการตากข้าวบนถนนสาธารณะของขานนำอย่างยั่งยืน หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา อาทิเช่น ฝ่ายปกครอง องค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกท้องที่ออกมาประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรไม่นำข้าวมาตากบนท้องถนนเพราะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย รวมถึงดำเนินคดีต่อผู้ฝ่าฝืนหรือหากมีความจำเป็นต้องตากบนถนนควรจะหาสัญลักษณ์ เช่น กรวยมาตั้งให้ผู้ใช้รถใช้ถนนเห็นตั้งแต่ระยะไกล ติดตั้งไฟกระพริบหรือส่องสว่าง เพื่อมิให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้รถใช้ถนน

รวมถึงการหาพื้นที่สำหรับตากข้าวเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนด้วยการสร้างพื้นที่ทางเลือกให้ขานนำ อาทิเช่น การจัดหาพื้นที่ส่วนกลาง อาจใช้พื้นที่ลานกลางในหมู่บ้าน ลานวัด โรงเรียน หรือพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ ซึ่งหากมีการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ว่างในชุมชนอาจเกิดปัญหาการแย่งพื้นที่ตากข้าว เนื่องจากฤดูเก็บเกี่ยวข้าว มีระยะเวลาที่ค่อนข้างเพียงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน ของแต่ละปี จึงอาจเกิดปัญหาพื้นที่ตากข้าวไม่เพียงพอ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจึงควรเข้ามาจัดการร่วมกันในชุมชนร่วมพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิเช่น การสร้างลานซีเมนต์ที่สามารถตากข้าวได้ในปริมาณมาก หรือติดตั้งระบบป้องกันฝนหรือป้องกันความชื้นให้กับขานนำ และมีการวางแผนการใช้พื้นที่ร่วมกัน เช่น ลงทะเบียนขานนำที่ประสงค์ จะใช้พื้นที่ตากข้าว สำหรับจัดตารางการตากข้าว เพื่อให้ทุกครัวเรือนได้ใช้พื้นที่อย่างเท่าเทียม

รวมถึงส่งเสริมการเช่าหรือขอใช้พื้นที่ของเอกชน โดยภาครัฐอาจจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ค่าตอบแทนบางส่วนให้กับเจ้าของพื้นที่เอกชน เพื่อให้ชาวนาสามารถเช่าได้ในราคาที่ไม่สูง เพื่อให้เกษตรกร สามารถใช้พื้นที่โดยไม่ต้องพึ่งพาถนนสาธารณะ

5. สรุปผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนา ผู้เขียน สามารถสรุปผลและมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผล

จากการศึกษาเรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชาวนา ผู้เขียน สามารถสรุปได้ว่า การตากข้าวบนท้องถนนในสังคมไทยถือเป็นปัญหาที่พบได้ทั่วไปในหลายพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ ในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัย การจราจร สิ่งแวดล้อม และการอยู่ร่วมกันในชุมชน ปัญหานี้มักเริ่มต้น จากการที่ประชาชนในบางพื้นที่ขาดพื้นที่ส่วนตัวสำหรับการใช้งาน จึงได้นำข้าวมาตากบนถนน ส่งผลให้พื้นที่ ถนนแคบลง เกิดการจราจรติดขัด หรือในบางกรณี อาจทำให้ผู้ใช้ถนนต้องเบี่ยงเบนเส้นทางอย่างกะทันหัน ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ผลกระทบด้านความปลอดภัยเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด การวางของ หรือการตากข้าวไว้บนถนนหรือข้างทางอาจกลายเป็นสิ่งกีดขวางที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ โดยเฉพาะในช่วงเวลากลาง ค่ำหรือในพื้นที่ที่มีทัศนวิสัยไม่ดี การที่ผู้ขับขี่ต้องหลบสิ่งของเหล่านี้ อาจทำให้เกิดการชน หรืออุบัติเหตุที่ส่งผล ร้ายแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินได้

การที่ชาวนานำข้าวเปลือกมาตากบนถนนถือว่ามี ความผิดกฎหมายที่มีโทษในทางอาญาดังนี้ (1) พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 38 ห้ามไม่ให้มีการวาง หรือกอง สิ่งใดในเขตทางหลวงในลักษณะ ที่เป็นการกีดขวางหรืออาจเป็นอันตรายแก่ยานพาหนะ ผู้ที่ฝ่าฝืนจะได้รับโทษตามมาตรา 71 ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 3 ปีหรือปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท (2) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 114 ห้ามไม่ให้มีการวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกระทำด้วยประการใดในลักษณะที่เป็นกีดขวางการจราจร สำหรับ ผู้ที่ฝ่าฝืนจะได้รับโทษตาม มาตรา 148 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ห้าร้อยบาท (3) พระราชบัญญัติรักษา ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2435 มาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง หรือกอง วัตถุใด ๆ บนถนน สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนจะได้รับโทษตามมาตรา 57 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และ (4) ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 291 ผู้ใดกระทำโดยประมาท และกระทำเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท, มาตรา 300 ผู้ใดกระทำโดยประมาทและการ กระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ, มาตรา 385 ผู้ใดกีดขวางทางสาธารณะจนอาจเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัย หรือความสะดวก ในการจราจร โดยวางหรือทอดทิ้งสิ่งของ หรือกระทำด้วยประการอื่นใด ถ้าการกระทำนั้นเป็นการกระทำโดยไม่ จำเป็น ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท และมาตรา 390 ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็น เหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

การแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งการรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำดังกล่าว การจัดสรรพื้นที่เฉพาะสำหรับการใช้งาน ในลักษณะนี้ เช่น ลานตากข้าวที่เหมาะสมในชุมชน รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด เพื่อให้การใช้พื้นที่สาธารณะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ถูกต้อง รวมถึงควรมีการเพิ่มโทษให้หนักขึ้นในบทกฎหมายข้างต้น อันถือว่าเป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อปัญหาอาชญากรรมตามความรู้สึกของคนในสังคมหรือความเชื่อโดยอาศัยข้อมูลและเหตุผลของการเพิ่มโทษที่ว่าจำนวนโทษที่จะใช้แก่ผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องหนักเบาพอเหมาะ กับความผิดที่เขาได้กระทำลงไป เพื่อให้ชวนาเกิดความเกรงกลัว

ดังนั้นแล้ว หากทุกฝ่ายร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง จะช่วยลดพียงพาดนสาธารณะของชวนา รวมถึงช่วยลดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการตากของบนถนนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตากข้าวบนถนนสาธารณะของชวนา ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.2.1 เห็นควรเพิ่มโทษใน (1) พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 71 (2) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 (3) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2435 มาตรา 57 และ (4) ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 385 ให้สูงขึ้นทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ

5.2.2 เห็นควรให้หาพื้นที่สำหรับตากข้าว เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนด้วยการสร้างพื้นที่ทางเลือกให้ชวนา ดังนี้

1) การจัดหาพื้นที่ส่วนกลางที่เป็นพื้นที่ลานกว้างในหมู่บ้าน เช่น ลานวัด โรงเรียน หรือพื้นที่สาธารณะ

2) การจัดการร่วมกันในชุมชน ชุมชนควรมีการวางแผนการใช้พื้นที่ร่วมกัน เช่น จัดตารางการตากข้าวเพื่อให้ทุกครัวเรือนได้ใช้พื้นที่อย่างเท่าเทียม

3) ส่งเสริมการเช่าหรือขอใช้พื้นที่ของเอกชน โดยภาครัฐอาจจัดสรรงบประมาณสนับสนุนค่าตอบแทนบางส่วนให้กับเจ้าของพื้นที่เอกชน เพื่อให้ชวนาสามารถเช่าได้ในราคาที่ไม่สูง

4) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การสร้างลานซีเมนต์ที่สามารถตากข้าวได้ในปริมาณมาก และติดตั้งระบบป้องกันฝนหรือความชื้น

References

India Code. "The Indian Penal Code 1860: Sections 283." Last modified June 4, 2018. Accessed May 17, 2024. <https://www.indiacode.nic.in/bitstream/123456789/4219/1/THE-INDIAN-PENAL-CODE-1860.pdf/>

-
- India Code. “The Motor Vehicles Act 1988: Sections 201.” Last modified October 22, 2018. Accessed May 5, 2024. <https://www.indiacode.nic.in/bitstream/123456789/9460/1/a1988-59.pdf/>
- Post. “Tragic Pickup Truck Swerves to Avoid Pile of Rice Drying on the Road, Collides Head-On, Death.” Last modified November 26, 2023. Accessed February 2, 2024. <https://www.posttoday.com/politics/605969/> [In Thai]
- Prasert Mekmanee. *Principles of Penology*. Bangkok: Boripit Printing, 1980. [In Thai]
- Prasert Wattanawanich. *Basic Knowledge of Criminology*. Bangkok: Prakaypruk Publishing, 2003. [In Thai]
- Republicact. “Revised Philippine Highway Act Section 23.” Last modified October 5, 1972. Accessed April 1, 2024. <https://www.republicact.com/docs/statute/11343/pd-17-revised-philippine-highway-act/>
- Thairath Online. “A Cautionary Tale: a Young Man Riding a Motorcycle Crashed Into a Pile of Rice Drying on the Road and Died.” Last modified May 20, 2023. Accessed February 10, 2024. https://www.thairath.co.th/tv/program/khao_chao_hua_khiew_sao_athit/771407/ [In Thai]